

Archeologie in de wijk

Door Onno Boonstra

De Paasberg en Wellenstein bestaat ongeveer 100 jaar. Inmiddels is er het nodige veranderd in de bebouwing, de bestrating, de verlichting en de riolering van de twee wijken. Maar als je goed om je heen kijkt, zijn er nog heel wat sporen uit het verleden terug te vinden. In deze serie vertelt historicus Onno Boonstra uit onze wijk over wat er nog te zien is van wat er is geweest. In deze wijkkrant deel 1.

Hectometerpaaltjes

Hectometerpaal 2.6 langs de rijksweg Arnhem-Zutphen, Velperweg 145d/e.

Je ziet ze nog wel eens in Frankrijk in de berm van weg staan: kleine witte paaltjes. Ze hebben een rode of een gele kop waarop met zwarte letters is aangegeven om welke weg het gaat. Paaltjes met een rode kop staan langs een Route Nationale, paaltjes met een gele kop langs departementale wegen. Het zijn kilometerpaaltjes. Vroeger stond er over hoeveel kilometer het dichtstbijzijnde dorp of stadje te vinden was, tegenwoordig geven ze de afstand aan vanaf het begin van de weg.

Nederland kent geen kilometerpaaltjes, maar hectometerpaaltjes. Langs alle snelwegen zijn ze te vinden. Ze zijn groen van kleur en tonen het nummer van de weg, de afstand vanaf het begin van de weg en soms ook de geldende maximumsnelheid.

Maar voordat er snelwegen waren, waren er ook al hectometerpaaltjes in ons land te vinden. Ze stonden langs de Nederlandse rijkswegen. Het waren witte paaltjes die dezelfde vorm hadden als de Franse paaltjes en, net als de huidige paaltjes langs de Nederlandse snelwegen, de afstand vanaf het begin van de weg aangaven. De eerste paaltjes in Arnhem zijn rond 1870 geplaatst langs de

belangrijkste uitvalswegen van de stad. In 1936 kregen de hectometerpalen die langs een voorrangsweg stonden een oranje kop.

De Velperweg was vroeger een rijksweg. Al in 1811 viel het besluit om een rijksweg aan te leggen van Breda via Den Bosch, Nijmegen, Arnhem, Zutphen, Deventer en Zwolle naar Groningen. Tien jaar later werd deze rijksweg opgeknipt in kortere stukken. Zo ontstond de rijksweg Arnhem-Zutphen. De straatweg begon op het Velperplein en ging dan via de Steenstraat en de Oude Velperweg richting Velp, Dieren en Zutphen. Vanaf 1870 stonden dus ook binnen het grondgebied van onze wijken, over een lengte van 500 meter langs de Velperweg, hectometerpaaltjes. Ze droegen de cijfers 2.4 tot en met 2.9.

Wegverbredingen en herbestratingen hebben er voor gezorgd dat er vrijwel nergens nog van die oude witte hectometerpaaltjes terug te vinden zijn. Het is dan wel heel bijzonder dat er in onze wijken maar liefst drie min of meer recht overeind staan. Gezien vanaf de stad is de eerste, hectometerpaal 2.4, aan de rechterzijde van de Velperweg terug te vinden tussen het onkruid en onder een rododendron recht tegenover de Roemer Visscherstraat. De tweede, hectometerpaal 2.6 staat aan de linkerkant, tussen Velperweg 145d en 145e, terwijl de derde, paal 2.9, aan de linkerkant is te vinden voor het hek van Bronbeek. Alle drie zijn voorzien van een oranje kop, want de Velperweg is altijd een voorrangsweg geweest.